

Nro 26.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Martiusnak 31-dik napján 1795.
esztendőben.*

Frigyes Belgyiom.

Egy nappal a' Frantzia ármádiának Hollandiába lett bé menetele előtt, u. m. Jan. 17 ikén, azt végzették a' még akkor együtt vóit Hágai Karok és Rendek, hogy mivel annakutánna sok olly dolgokat kellene nekik végezni és mivelni, a' melylyekre nem szabad akarattyok szerént, hanem kén-
telenségből határozzák meg magokat; tehát az olly végzések senkinek praejudiciumára, az az, sem személyes, sem más jussainak sértődésére ne légyenek. — Ezt a' végzést a' múlt hó 8. napján 23 ikén, ugyan azon Karok és Rendek önnön magok vissza húzták, erőtlenné tették, el törölték

házzal, önnön magokra válalták a' Niederlandiai varaknak meg jobbítását, meg újítását, meg erősítetést, és minden tábori munitióval, és elességgel való meg töltetését. Fz a' háború pedig, a' mint ő magok jól tudhatták 13 esztendő-kik tartott. Hát azóltától fogva mennyiszer nem hadakoztak hol magánossan, hol más Európai fejedelmekkel lévén alliántzban? Nem tsuda tehát hogy a' 400 millió adósság a' jelenvaló időkig 500, vagy hatodfél száz millióra szaporodott. Vég-tére, mitsoda okok vagyon az ezen adósság miatt való boszszokodásra, 's hiszen nem másoknak, hanem önnön magoknak adóssak, és nem mások, hanem önnön magok veszik a' Státus adósságának hasznát, és ha e' nem volna, sok milliárdárius Batavus nem tudná a' pénztét hová tenni.

A' Hollandiai tartománynak mostani képviselőji gazdagon meg vendéglettek, *Feb. 20-ikán*, Hagában a' *Rotterdam* nevű vendégfogadóban a' Fr. nemzeti bizosokat. Az előtt való nap mentenek *Blauw Jakob* és *Mayer Gáspár* polgárok Párisba. Hagából iratik, hogy a' Fr. északi armádiától két osztály, a' *Sambrei* és *Maasi* armádiának egy osztály parantsoltattak *Moreau* Generális alatt a' Hannoverai Választó Fejedelemségbe bé ütni, és hogy az imitt amott feküdt Fr. seregek West-fáliába marsiroztak. Egy *Starkenburg* nevű polgárt küldöttek a' Hollandiai tartomány képviselői Párisba, a' Hollandiai napnyugoti Indiai örökségeknak a' Párisi Convent általmazása alá való ajánlására. Az újonnan fel állítatandó Hollandiai armádia 30 ezer főből fog állani, és nemzeti Gárdistáknak neveztetni.

Egy *Febr. 27-ikén* költ Amsterdami levélből ezeket olvassuk: Itten, úgymond, minden ember mozgásban és munkában vagyon, hogy a' jövő tavaszra ki készülhessen a' rendelt hadakozó flotta. Egynehány új hajók készitetnek a' hajó építő tárházakban, mellyek egynehány hólnap alatt készen lesznek. Nem sokáig hadi seregeink is organizáltatni, az az, talpra állítatni fognak, úgy hogy a' jövő hólnapban egynehány regementek ki mar-

sírozhatnak a' respublika határaitra. A' Fr. ár-
mádia is mozgásban vagon, egy osztály *Moreau*
Generál vezérlése alatt, *Oberysselen* keresztül,
Westfáliába; egy más osztály *Jourdán* Generál
kormányára alatt, *Gróningán* által, napkeleti *Frisiá-
ba* fognak menni a' szövetséges armádiáknak ten-
gerről lejendő elszakasztásokra; egy harmadik ár-
mádia *le Febre* Generál commandója alatt, *Geldrián*
által, *Wészel* alá igyekzik.

Ennekelötte két elztendővel egynéhány mil-
liómot vett fel költsön a' Sardiniai király Hollandiá-
ban, és bátorságnak okáért, igen nagy árú, és be-
tsü bétses köveit, és gyöngyeit küldötte az Am-
sterdami bankóba. Most már ezt a' nagy kintset
is magokévé tették a' Frantziák.

Nagy Britannia.

Az Angliai Fels. Király, a' jelenvaló költsé-
ges idökben, Anna királyné afiszony nyomdo-
kait kívánnyá követni, a' ki is a' Spanyol Orszá-
gi koronáért viselt hadakozásban, civilis listájá-
ból, az az, a' maga, és udvari fényességére ren-
deltetett költségéből, elztendönként 100 ezer font
sterlinget szánt és adott a' hadakozásnak folyta-
tására. Kétség kívül, ha többet nem, bizony ke-
vesebbet nem fog *harmadik György* adni.

Nem régiben Lord *Fitz Willliám* rendeltetett és
küldetett *Hyberniába* Vice királyságra, a' melly hi-
vatalt olly fel tétel alatt válalta magára, hogy
az ott lakó Catholicusoknak egyenlő jussok le-
gyen a' Protestánsokkal, mind vallásoknak sza-
bados gyakorlására, mind a' hivatalokra nézve.
Akkor meg is ígérte *Pith* minister, és a' parla-
mentomok is igazságosnak lenni ismérték kíván-
ságát; most pedig nem akar a' miniszternek elzé-
be jutni akkor tett fogadása. Arra való nézvé
Fitz William elbútsúzott hivataljától, és oda akar-
ja *Hyberniát* hagyni; hanem nem botsátták a'
Hybernusok.

Londonban egy új próféta támadt, kinek
Brodherz a' neve, a' ki ennek előtte officzér völt
a' hajós seregeknél, és szép maga viselete miatt

egynéhány esztendőig ült a' *Newgati* tömlötzben. A' midőn a' bolond órájára jő, azt szokta beszélni, hogy ő az atya istennek unokája, a' zsidó nemzetnek ki választatott királya, és az egész világnak örökös ura. Mondja, hogy már 600 jelenései lettenek légyen, 's azt prófétáta, hogy az Angliai királyság és constitutio el fogvának törültetni 's a' t. Ezt a' hazug prófétát a' mostani Státus titoknokja, *Portland* hertzeg, nyakon ragadtatta, 's oly helyre dugatta bé, a' hol éjjel nappal eleget álmodozhatik királyi méltóságáról.

Egyszer, vagy többször is, említettük immár hogy a' Londonba le tartóztatott Hollandus hajóknak vissza kéretésekre oda küldetett Hollandus biztosok, üres válaszfal tértek onnan vissza. E' tárgyról ekként ír, a' *Hamburgi* correspondens, *Márt 6* ikán: tegnap úgymond, conferentziát tartottak a' Hollandiai küldöttek *Pith* ministerrel, a' kiknek az a' parantsolattok vólt a' Hágai mostani Karoktól és Rendektől, hogy a' Londonban lévő Hollandus követtel, *B. Nagel* le együtt igyekezzenek a' reajok bizatott dolognak folytatásában. Ezeknek azt felelte *Nagel* úr, hogy mivel ő előbbi hivatallyát le tette, 's arról jelentést is tett a' Hollandiai kormány széknél, tehát lehetetlen néki ezen dologba bé botsátkozni. Illyenképen, a' Státus Cancellariusához *Grenville* Lordhoz folyamodtak, de ez sem akart vele alkuba botsátkozni, egy oly kormány széktől lévénök el küldettelve, meliynek valóságát az Augliai király és ministeriom még eddig meg nem esmérték, és nem is fogják egy könnyen meg esmérni.

Hadi Környütlállások.

A' Rénusnak alsó vidékiről iratik, hogy az Austriai seregek onnan *Moguntzia* felé, a' *Moguntzia* környékén fekütt Prussus seregek pedig *Westfália* felé marsiroznak. Hanem egy 25 ezer főből álló Austriai corpus a' *Lippe* mellett, egy más 16 ezer főből álló, Gr. *Walwoden* Hannoveránus Generál mellett fog maradni. A' Saxóniai her-

tzeg *Albert* corpussa *Ehrenbreitstein* alatt igyekszik a' Réuson által menni, *Moguntzia* felett pedig az Imperiális armádia, a' Fr. tábornak megzaklatására, és ha lehetséges lehet, *Luxenburg*-nak oszrom alól való fel szabadítására. Az egész *Anglus* armádia, két vagy három regementet kivévén, napkeleti *Frisiába* ment; helyekre *Lingen* környékére, *Hafzizusok* és *Hannoveránusok* küldettek, a' kik egész *Bentheimig* előbb nyomútk, és ebbe a' városba is ők tettek katena őrizetet. *Bentheim* és *Schuttorf* közt öszve tsaptak a' két armádiának külső vigyázó seregei, az egyesült seregek nemcsak diadalmat vették a' Frantziákon, hanem e' mellett két vagy három ágyút is elnyertek tőlök *Márt. 5* ik napján. *Riedezel* *Brunsvigiai* Generális commendirozta itten az egyesült seregeket.

A' *Münsteri* Püspökségben fekütt 14 Cs. K. regementek *Wesel* vidékére marsiroztak. *Osnabrükben* két Fr. Commissariusok küldettek Gróf *Walwoden* *Hannoveránus* lovas Generálhoz, a' fogóságba esett Fr. katonáknak fel tseréltetések végett. Úgy hallatik, hogy a' Fr. Réusi armádia megváltoztatta a' maga plánumát, békét hágy *Moguntziának*, és védelmezőképen fogja magát viselni. *Westfaliában*, egy *Bienen* nevű helységnél, véres tsata történt *Mart. 13* ikán, az *Austriakusok* és *Frantziák* közt. A' reggeli tsatazásban vízfízaverték az elsőbbek az utólsóbbakat; hanem délután 4 órakor meg újjittatván a' viadal, hátrálni kellett az *Austriakusoknak*, és *Binnen* városát el foglálták *Frantziák*. Mind két részről hüllottak el vitézek, sokkal többen estenek sebbe. Az *Emmerich* városában bérukkoit *Frantziáknak* száma mindennap nevekedik, a' kik ottan igyekeznek a' Réus vizén által menni. Egész *Gróningából* ki nyomattak az *Anglusok*, és már az *Ems* vizének ki omlása mellett fekvő *Delftzel* nevű erőség is el foglaltatott az ellenség által. A' *Bergeini* hertzogságban nagyon fel emelkedett a' kenyérnek és eleségnek az ára, úgy hogy egy 12 fontos kenyeret 40 stüberen alól már most meg nem lehet venni.

lelemben vannak a' lakosok és gyakran tanátskoznak az előjárók a' polgársággal, mi tévők legyenek azon esetre ha oda közeliméneek a' Frantziák. A' *Rohan* corpussának bagázsiája egészlen a' Frantziák kezében esett napkeleti Frisiában.

E' mostan folyó hólnapnak 7 ikén a' *Regensburgi* Imperialis Gyűllés eleibe terjesztette a' Fels. Császár, *B. Riethelm* Generális commissarius által azon költségről tett számadást, mellyet a' múlt esztendőbéli hadakozásra adott az Imperiális kassza, és azt is, a' mi ezen folyó esztendőbéli táborozásra kívántatik a' Német Birodalom részéről. Ebből a' számadásból, és az ahoz ragasztott quietantziákból láthatni, hogy az el múlt *Decembernek* utolsó napjaiban, 485 ezer 546 forint, és 25 krajtzárkélz pénz vólt a' kasszában; ellenben az is, hogy a' meg ígértetett Római hólnapokból egy millió 122 ezer 612 forint, és 33 kr. restantzia vagyon hátra, (*Római hólnapnak, Römer monatkak, deákúl: ratio exigendi tributum Imperii Romani,* hivattatik, a' mint már egyszer meg magyaráztam, az a' közönséges adó, mellyet a' német Birodalombéli kerületek szoktak adni a' Császárnak, a' rendkívül való, szoros, és veszedelmes környülállások közt. Egy Római hólnap két ezer 681 lovas, és 12 ezer 795 gyalog fegyveres emberre megy, in natura, kélz pénzben pedig 83 ezer 964 forintra). És így a' kélz pénzt a' restantziával öfzve veivén, egy millió 808 ezer 158 forintra, és 58 kr. megy az Imperiális kasszában lévő pénz.

A' Birodalombéli Státusoknak meg egyyezések szerént védelmeztetendő váraknak, úgymint *Filipsburgnak, Moguntziának* és *Ehrenbreitsteinnek* szükségére, 4934407 forint, és 35 kr. kívántatik ezen esztendőben, melly summából hogyha a' fent meg jegyzett 1608158 forint és 58 kr. levonattatik, kél sül, hogy ezen folyó esztendőben 3326249 forintot, és 37 krajtzárt kell még az Imperiomnak szerezni.

Ezen Imperiális Gyűlléshez küldetett Cs. K. decretomban rövid szóval elő adattatik, a' fent nevezett erősségeknak védelmezésekre kívántató

költségeknek szükséges vólta; mindazért, mivel azokat úgy kell nézni, mint a' még meg maradt Rénusi vidékeknek egyedül való óltalom bástyáit, mellyeknek el vesztések által vizsgálva szerzhetetlen kar okoztatna a' Német Birodalomnak; mindazért mivel azon váraknak örökös urai, úgymint a' *Moguntziai* és *Treviri* Választó Fejedelmek, 's velek együtt a' *Spirai* püspöki herczegnek, is az ellenség által el foglaltatott birodalmaik miatt, tehetetlenek azoknak védelmezésére. Következendő fontos igekkel rekesztetik bé ez a' Császári decretom: tellyes reménységben vagyunk, hogy ezen felettébb fontos tárgyat, mellynek eszközésétől függ egyedül a' felső német Országnek bátorága és meg maradása, minden késedelem nélkül elő fogja venni, és magát hazájához érdekessé tenni a' Birodalombéli gyűllés.

Olasz Ország.

Génuból iratik, hogy *Tulonban* négy Fr. nemzeti biztosok úgymint: *Jámbon*, *St. André*, *Sálicetti*, és *Tureáu* meg fogattatván, vason küldettek *Párisba*. Mind a' négyen azzal vádoltattak, hogy újokban által akarták adni az Anglusoknak a' *Tuloni* kikötő helyet, e' miatt hátráltatott a' *Tuloni* Fr. flottának tengerre való ki repülése; hanem már most bizonyos hogy onnan ki ment *Mart.* 1 ső napján, és egyenessen *Korsika* felé vette az útját, és a' mint beszéltetik, meg is ütközött *Holtham* Anglus admirállal. A' *Tuloni* flotta 16 linea hajóból, 9 fregattából, egynéhány apróbb rangú hajókból, és 200 munitiós és eleséges hajókból állani mondatik; az *Hothám* admirális hajója pedig 13 linea hajókból 5 fregattából, egy Nápolyi linea hajóból és két fregattából. Az Angliai flotta *Mart.* 8 ik botsátotta szélnek a' maga vitorlait a' *Livornói* kikötő helyből. *Capo Korsó* mellett egy másra bukkant a' két ellenséges flotta egymással üstökbe kapott és mingyárt akkor egy 74 ágyús Anglus hajót vette el a' Fr. flotta.

Helvétzia.

Minémű plánumot tsináltanak légyen a' *Franziák* ezen esztendei táborozásokról, meg tettzik

egy Basileai közönséges lévélből, mellynek rövid értelme szerént, leg elsőben is *Luxenburgnak* el foglaltatására akarják erejeket fordítani; azon közben ármádiájoknak jobb szárnyával *Brisgovia*-ba, bal szárnyával pedig Westfálián keresztül Hannoverába bé menni, az Anglusokat és Hannoveransokat széllyel szórni, 's így osztán mind a' két szárnyokat öfzve kaptsolni a' Duna vizénél. *Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus*, az az, sokat akar a' farka, de nem bírja a' farka. Ott, tudniillik Basileában közönséges szó beszéd, hogy nem sokára békességre fog lépni a' Fr. Respublika egy Európai nagy hatalmassággal.

Sokféle akadályai láttatnak lenni a' Basileában munkába vett békességnek, mind a' két hadakozó félre nézve. -- A' Frantziák sokat kívánnak, a' szövetséges fejedelmek keveset akarnak engedni; amazok a' Rénusig akarják birodalmoknak hatalmát terjeszteni; ezek pedig tellyességgel rá nem állanak a' Német Birodalom fel daraboltatására, 's arra provokállyák magokat, hogy a' Westfáliai békességet, mellyben a' Birodalomnak határai világossan meg vannak határoztatva a' Frantziák is garantérozták. Ők erre azt felelik, hogy ő nékik nem törvény a' XIV. Lajos tselekedete, ők azt mivelik, a' mit magoknak hasznosnak lenni látnak.

Második nagy akadály Lengyel Országunk fel daraboltatása, a' mellynek azon lábra való vizsgálza tétetését, mellyen 1991 ikben állott, és a' *Varsóviai* új constitutióznak helybe hagyattatását kívánnyák, és sürgetik.

Török Ország.

Banyalyukába Bosniának fő városába újon kemény parantsolatot küldött a' *Constántzianapoli Diván*, mellyben halálos büntetés alatt megtiltatott, hogy senki se merészellye sem szóval sem tselekedetével, a' Bosniával határos Cs. K. tartománynak lakosait meg sérteni. Ebből a' tettyzik ki, hogy a' fényes porta tovább is jó eggyeségben kíván a' Bétsi udvarral élni.

Egy, *Febr.* 10 ikén költ *Konstántzinápolyi* levélből illy emlékezetes dolgot olvasunk, hogy a' nagy úr az ott lévő szövetséges fejedelmek követjeinek meg izente a' *Reis Effendi* által, hogy a' sok emberi vér ontás és hadakozás által okoztatott pusztítások, 's nyomorúságok szivének belső rejtékéig bé hatottanak, és olly mély keserűséget okoztanak annak, hogy semmit annyira nem kíván, mint ezen pusztító hadakozásnak mennél előbb, az emberi nemzetnek halznára és, Európának tsendességére nézve lejendő el végeztetését. Erre nézve minden szövetséges fejedelmeknek a' leg érzékenyebb ki fejezésekkel ajánlya magát a' közbenjárásra, 's kívánnya, hogy ezen egyenes indulattyáról tegyék az ott lévő követek magok fejedelmeiket bizonyosokká; ő maga reményli, hogy senki is közülök meg nem fogja ezen jó indulattyát vetni.

Magyar Ország.

Kis Hontban 14 *Mart.* Mihelyt az ide való magistrátus eleibe adta a' népnek, hogy az ifjúság hathatósan serkentessék a' kevély ellenség ellen való fogyver fogásra, és az ő Felsége zászlója alatt lejendő hiv vitézkedésre: azonnal a' városoknak és helységeknek birái, és az egyházi szolgák annyira vitték a' dolgot, hogy, számos ifjak katona életre adták magokat, és már el is vitettek *Besztertzére.*

Az el múlt *Jan.* 27 ik napján, mellyen igen nagy hó esett, és felettébb kegyetlen hideg volt, *Abaúj Vármegyében, A. Ongán* egy földes uraság pintzéből, tsak fogyott az aszszú szőlő bor, de miként, és ki által, ki nem lehetett tanúlni. A' fent nevezett napon, a' midőn a' nagy hideg miatt, senki sem kívánt hajlékából ki menni, két Ongai lakos, azon uraságnak pintzéjébe ment, gondolván, hogy a' hideg, és szüntelen való hó esés miatt, nyomokról senki sem tanúhattya öke ki, jól tele itták magokat a' jó aszszú szőlő borból, és két tsobolyót is meg töltöttek avval, bé zárták a' pintzet, és hátokra vévén a' teli tsobolyókat hazafelé indúltak; hanem igen mély lévén a' hó,

az úton meg akadtak, meg fagytak, 's fagyva találtatván a' csobolyok mellett, akarattyok ellen is ki nyilatkoztattak, hogy ők vóltak a' tejfelre járt matskák. És így ő rajtok bé tellyesedett ama fontos mondás. A' hoi vólt a' bűn, ott vólt a' büntetés is.

S. *Szentpéteren*, Borsod Vármegyében, e' mostan folyó hónapnak kezdetében, egy ember fel törvén egy Zsidónak a' pintzóját éjjel, egy hordó szilva palinkából, mintegy másfél ittzét meg ivott, két tsomó dohányt el lopott, 's azal haza felé indúlt; hanem, a' háza előtt való gödörbe, mellyből való földel, az el múlt őszszel hajlékát tapasztotta, belé esvén, és ki nem mehetvén a' nagy hó miatt, ugyan ottan el is veszett. Reggel hire futamodván a' történetnek, minden pintzés lakos meg vizsgálta a' pintzóját, a' zsidó is, és mingyárt meg tapasztalta, hogy az ő pintzójában vólt és ivott a' meg fagyott tolvaj. A' két tsomó dohányát vizsgálva kapta a' zsidó, de a' meg ivott pálinkát nem. *Nehéz az isteni boszszúállás előtt el futni, melly a' gonosztévőt vagy előbb, vagy később, de bizonyossan utól éri.*

Elegyes Tudósítások.

A' *Warsóviából* ki menni parantsoltatott Lengyel tisztek többnyire mindnyájan Török hadi szolgálatba állottak. *Czewertiszki* hertzeg, *Ozarowski* Lengyel korona fő vezérnek, és *Zabielo Lithvániai* all vezérnek özvegyeit két ezer arany ezstendei pensióval ajándékozta meg az Orosz Császárné. — Egy Olasz Országai conditor, az az külömbféle süteményeket készítő, a' felettébb meg drágúlt kaffé ital helyett egy új és kedves izű italt talált fel, mellyet árpából, kakaoból, fa heiből, és keserű mondolából készített.